TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. P_MSS_0899_II

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

BIANCHI

1219
1230

390

2

BIBLIOTECA COMUNALE
VINCENZO JOPPI
UDINE
N. 899

2

1219–30

Mancanze

1229 – 14. ſmbre – Portogruaro – Investitura feudale di Veccellone di Prata. –
doc. 101

DOCUMENTI
PER LA STORIA DEL FRIULI
DAL 1200 AL 1400

RACCOLTI
DALL' AB. GIUSEPPE BIANCHI

Volume 2.° dal Pag. 52 al 104

UDINE 1850

Documenti non compresi nell'Indice Bianchi

contenuti in questo Volume

Notizie intorno al Patriarca Bertoldo estratta dal libro intitolato:
De antiquitatibus Carnee, di Fabio Quintiliano Ermacora.

1220 - 6 Xbre. Tivoli. L'Imperatore Federico II. concede a Bertoldo Patriarca di Aquileia, facoltà di accordare mercati, di bandire ecc. nella sua giurisdizione.

1225 - Cenno intorno ad una investitura di Leonardo d'Arcano.

1230 - Estratti del Nicoletti. —

1219 5. settembre Campoformido

investitura di signori di Porzia

Anno Domini MCCXIX. Indictione VII. die V. intrante septembre, in presentia Dominorum Federici de Cavriago, Artuichi de Strassoldo, Aichardi de Pulciniaco, Odorlici de Cucanea, Bertholdi de Tricano, Copuldini de Savilo, Albertino de Montereguli, et aliorum plurimorum.

D. Bertholdus Dei gratia Aquilegensis Ecclesie Patriarcha investivit D. Federicum de Porcilis de toto suo feudo, quod ipse habebat a domo Aquilegie, secundum quod pater ejus et antecessores sui habuerunt a domo Aquilegie in Foroiulii et alibi; et specialiter in Porcilis et illo districtu, et in Brugnara et ejus confinibus et districtu ab una parte et alia fluminis Liquentie usque ad Ciganam et foveam Blubom, et alia vaudum cum vexillo in manu cum omnibus rationibus jurisdictionibus, Sherciis et Comitatu. Qui vero dictus D. Federicus eidem D. Patriarche fecit fidelitatem et hominaticum, secundum quod vassalli faciunt Domino suo.

Actum apud ecclesiam Campiformidis. c.f.c.

(11.11.)

Notizie intorno al Patriarcato di Bertoldo
estratte dal Libro intitolato: De Antiquitatibus Carnee
di Fabio Quintiliano Ermacora.

Bertoldi tempestate, qui Meraniensis Ducis filius, dum Colaudensi Archiepiscopatui præesset, ad Patriarchatum delectus fuit, intestinum contra eum bellum exoritur. Plures enim Forijulii et Carnee feudatariorum Castrorum Domini ejus imperium detractabant, inter quos fuisse commemorantur Federicus et Artuicus Capuriaci, Henricus Villalteus, Pietrinus Faukebonus, Artuicus Strassoldus, Radulphus Savorgnanus, Conradus et Artuicus Suffrendorgii, Iacobus Budrius et Aldericus Polcenicus. Hi omnes, quo facilius Patriarchæ obsistere possent, adjunctis sibi Tarvisinorum copiis anno MCCXIX supra millesimum ante diem XVII. Kalendarum Septembris coram Eccelino Romano a Vicecomitibus de Vicecomitibus Forojulii Præside in civitum numerum descripti sunt, singulique omnia castella in Forojulii et Carnea sibi suæ subjecta Tarvisinis cesserunt, donave dederunt, inter quos Federicus et Artuicus Capuriaci non modo Tercentum Prapetum et Capuriacum, verum etiam castrum S. Laurentii et Castrum Novillini, quæ in Carnea sibi obtinuerant, concedere non sunt veriti. Insuper una simul Tarvisinis in subsidium tulit Ch. Ubaldum millia denariorum Veronensium pollicitus sunt, quorum Aldericus Polcenicus XVI. Soffumbergius et Villalteus XXXII. Castellerius et Artuicus V. Savorgnanus VIII. Strassoldus VIII. Faukebonus VI. Federicus et Artuicus Capuriaci XXXII. Ubaldum millia, alii reliqua præbuerunt. Cum vero Tarvisini additis iis quos commemoravimus Forojulienses capiis, plura non modo Feltrenses ac Bellunenses, sed etiam Aquilejensi Ecclesiæ damna intulissent, quandoquidem in diem insurrexit, tandem anno salutis MCCXIX. quarto Kalendas Novembris Honorius tertius Pontifex maximus Patriarchæ, Illiricique Legati precibus ac lacrimis permotus, Tarvisinis omnique sociis sacris interdixit. Præterea a Principe Veneto Patavini Vicentini ac Veronenses, ut dum Tarvisini in ejusmodi pertinacia permanerent

eorum aditus et commercium efflagitabat contendit. Idem tamen Pontifex vecti-
talis prius in gratiam, atque sedes paternas reversis quaecumque inter ipsos et Pa-
triarcham Aquilejensem dissensiones sedandas curavit, Antonio Gradense et Leonardo
Sancti Pauli Parocho Arbitris datis; qua quidem in re praecipua Hugonis Concordiensis
Episcopi Pontificiique Legati opera enituit, reddita Provinciae pace. Circa haec tem-
pora Portugruense Oppidum aedificari coeptum est, et Cherelinus Gherardi Comes Ser-
manus Monasterium Divi Galli quod Moracenco dicitur quo suo construxit, amplis-
simaque fructuum accessione ditavit &c.

(54.)

1219 settembre

[illegible] intorno all' alleanza fatta [illegible] Pistoia [illegible]

[illegible] di [illegible]

MCCXIX De mense settembris [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] mille palatia [illegible] quorum debeat valere ducatos mille [illegible]

[illegible] hoc modo [illegible] quatuor Palatia [illegible] presenti [illegible], quatuor [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Edito dal p. de Rubeis in Mon. Eccl. Aquil. p. 683.

p 683

1219. 19 ottobre Viterbo

Minaccie dal Pontefice per danni e molestie da Trevigiani arrecate alla chiesa di Aquileia.

Honorius Ep. servus servorum Dei venerabili fratri Aquilegiensi Patriarche [illegible]

[illegible]

1210. 2 Decembre

Intimazioni fatte per ordine del Pontefice ai Castellani dei feudatari alleati coi Trevigiani

Anno domini MCCXIX. secunda die exeunte decembri, indictione septima ... Madmea ... Nobel ... et Stangoy Megnalla ... et aliorum

... a parte ... Leonardi Sleban ... Pauli de Venetiis ... ipsorum ... continentes

An... ... Patriarcha et ... et ... Pauli de Venetiis ... de ... et ... omnis

... a summo Pontifice ... quarum tenor talis est

Honorius episcopus servus servorum ... venerabili fratri ... et ... de Venetiis castellanus ... salutem et apostolicam benedictionem

Speravimus quod populus Tarvisinis ... pro damnis ... Bellunensi et Feltrensi ... ab unitate ... separatus ... satisfaceret ... ad ... cum ... humilitate ... sed obstinata ... malitia ... in ... numero ... dominum ... percussus, inquit ... et non ... non solum ... non curaverunt ... facere predictis ... et etiam ... propria salute contempta nequitie ... Anathematum ... inceperunt extendere manus ... proruere contra ... et armata manu ... nobis ... ut ... nobis cardinalibus ...

[illegible]ontedone unam litteram presentavit consimilem suprascripte [illegible] [illegible]

[illegible] in die [illegible] [illegible] [illegible] in presentia Conradi fratris ma[illegible] [illegible] Onnedone, videlicet ipsius Conradi. Henrici Scultfert, & Henrici militis de Caurache et aliorum; predictus Laus a parte dictorum dominorum patriarche Gradensis et Plebani s. Pauli de Venetiis [illegible] de Vendes unam litteram presentavit consimilem [illegible] [illegible] [illegible]

Tertio die apud Senemberch in presentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Carnea [illegible] de Castans, Ullerino de Sircel [illegible] [illegible] [illegible] predictus Laus [illegible] [illegible] [illegible] super in castrum de Senemberch, dicens quod volebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et cum fratre Leonardo a parte predictorum dominorum patriarche Gradensis et s. Pauli de Venetiis [illegible] de Senemberch ipsum Laus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quarta die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] militis de [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Rand, Conradi Scultfert, Dovisini de Manaco et aliorum, predictus Laus a parte dictorum dominorum patriarche Gradensis et Plebani s. Pauli de Venetiis & [illegible] et [illegible] fratri [illegible] de [illegible] unam litteram presentavit consimilem suprascripte

Et ego Albertinus imperialis aule notarius his omnibus interfui et rogatus scripsi. [illegible]

(n. n.)

1220, 6 Decembre. Tivoli [illegible] l'Imp. Federico II concede [illegible] Patriarca [illegible] di [illegible] ecc. [illegible] alla [illegible] vo [illegible].

Dal [illegible] Script. XVI, [illegible] 102–103, da [illegible] dell'anno 1232 [illegible] come Privilegio dell'Imp. Carlo IV a [illegible] Patr. d'Aquil. — [illegible] Bréholles, Hist. Dipl. Frid. II. Parisiis, 1853, [illegible] II p. 238

Federicus Dei gratia Romanorum imperator et semper augustus et rex Sicilie, universis presentibus et futuris ad quos littere iste pervenerint. Ex secreto et ineffabilis bonitatis summe consilio imperatorie dignitatis ascendit fastigium, tanto magis nos condecet si salutem anime nostre diligimus, habere Deum pre oculis quanto pre ceteris ad ipsius protegendam Ecclesiam exaltavit. — [Cum igitur] Aquilejensem ecclesiam quodam privilegiato affectu diligimus, tum quod preeminet ecclesiis universis que Romano subsunt imperio, tum etiam propter fidelissimi ac dilectissimi principis nostri Bertholdi patriarche Aquilejensis merita, idcirco latas in curia nostra sententias habere ratas volumus et in perpetuum confirmamus. Unde noscere vos volumus a nostris esse sententiatum principibus in plena curia quod si dictus patriarcha in civitatibus suis vel castris, villis et locis aliis ubi habet jurisdictionem ordinavit aliquid de foro venditione, ratum et immutabile penitus habeatur. Item quod liceat dicto patriarche bannire et disbannire quoslibet in jurisdictione sua. Item quod non liceat civitatibus, castellis et villis que subsint patriarche eligere per se potestates, consules vel rectores preter voluntatem ipsius patriarche. Item quod non liceat alicui civitati, communitati, universitati, clerico vel laico ubi dictus patriarcha habet jurisdictionem intromittere se de episcopatu, neque decessum episcopii vel de aliquibus rebus ad episcopatum pertinentibus. Item nulli liceat tributum, monetas, forum constituere de novo in dicti domini patriarche jurisdictionibus sine voluptate ipsius. Item quod nulli liceat in aquis naves portantibus vel aliis fluminibus sine voluntate ipsius construere molendina. Item quod nulli liceat castaldioni vel officiali sua manumittere debitales, vendere vel alienare vineas, agros, prata vias vel

aliqua que pertinent ad regalia sine voluntate ipsius. Item quod Verceti non possint ponere terram nativarem alicui nec aliquid aliud nec cogant homines ipsius sibi facere fidelitatem. Item quod nulli constituto in jurisdictione Domini patriarche, cujuscumque sit conditionis sive liber sive vassallus sive ministerialis, liceat facere conjurationem sive conjurationem sine consensu Domini patriarche, et quod effecta cassentur et quecumque statuerint sint proscripti. Item quod nullus licet in jurisdictionibus Domini patriarche de novo construere civitates, castella, fora sine voluntate ipsius.

Datum Tiburi in gesto beati Nicolai, indictione nona, presentibus S. Maguntinensi archiepiscopo, V. (a) Salavicensi episcopo, Alberto 2° Brixinensi electo (b) An[selmo] imperatoris marescalco, V. de Bollande (c) imperatoris capellano, R. de Ennalbach, M. Umangone ministerialibus, et aliis multis.

(a) Scilicet Ulrico.
(b) In impresso Antonio Brixinensi clerico, perperam
(c) De Blande, male.

1121

[illegible] [illegible] [illegible] Patriarche, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per
se ipsum vel per nuncium suum aut per suas litteras [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] [illegible] et observare [illegible]. [illegible] que ipse [illegible] [illegible] mittet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Legatum [illegible] per suum nuncium vel per suas litteras, et similiter jura[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible], [illegible] hec omnia supradicta omnes
homines de quo [illegible] [illegible] et [illegible] sibi et Ecclesie Aquilegensi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec fraudem aliquam committet, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] perveniat et observet; et si quid condi[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] super premissis [illegible] [illegible] [illegible] predic[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud in omnibus et per omnia observabit et
[illegible] [illegible] subditos suos D. Patriarcha. Predicta autem omnia simul[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et supra continetur ipse Episco[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] D. Patriarche. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible], Iohannes de Portis, Mainardus de Sbrojavacca et Rodul[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarche sicuti fideles et de parte sua
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible]
[illegible] [illegible] sponte [illegible] litteris [illegible] [illegible] impetrandis in curia Romana
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] que impetrate sunt et de cetero impetraverentur su[illegible]
per [illegible] [illegible] ex nunc irrite sint et casse, et nullius momenti. Predicta au[illegible]
tem [illegible] [illegible] sanc Cartulam juramenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 50

1221 20 Marzo [illegible]

[illegible] [illegible] si sottomettono al Patriarca.

Leonardo Not[illegible]

In nomine [illegible] amen Anno Domini MCCXXI. [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] in presentia Reverendi in Christo Patris domini [illegible] Bertrandi [illegible]

[illegible] de Villa[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] promiserunt [illegible]

[illegible]

[illegible] et jurare [illegible]

[illegible] Patriarcham Aquilegiensem [illegible]

[illegible]

omnem hominem [illegible] Dominum Apostolicum et Imperatorem [illegible]

[illegible] Romanorum [illegible] constituentes se [illegible]

[illegible]

[illegible] eodem tenore in omnibus et per omnia [illegible]

[illegible]

nominatus Patriarcha et successores ejus [illegible] tempore [illegible]

[illegible]

[illegible] Maynardo [illegible]

[illegible] et Abbati [illegible]

[illegible]

[illegible]

quo tempore, vel gravaverit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Patriarcham predictum et [illegible] tempore [illegible]

[illegible]

[illegible]

velut [illegible] in [illegible] ipsi sunt et solemniter nominati [illegible] servicus et alii omnes supradicti pro se et heredibus eorum in manu ~~supradicti~~ ipsius dicti D. Patriarche recipientis nomine Aquilegensis Ecclesie de omnibus proprietatibus [illegible] suum et universo feudo quod habebant ab Ecclesia nominata Aquilegensi et [illegible] dictum feudum receperunt a D. Patriarcha prefato tali videlicet pacto et conditione quod si ipsi, vel eorum heredes contra ea que suprascripta sunt in toto vel in parte venire presumpserint aliqua occasione, et omnia [illegible] superius scripta sunt incorrupta non observ~~arent~~verint et illesa perpetuo, omnes eorum proprietates et feuda prenotata debent ex tunc pure et libere ad Aquilegensem Ecclesiam pertinere, predictis liberis et eorum heredibus ab omni iure suo super nominatis proprietatibus et feudis integraliter cadentibus. Liberum tamen debent habere potestatem de predictis proprietatibus et feudis filiabus suis et pro anima sua, si voluerint, conferendi, et vendendi, vel alio modo alienandi moderate et sine aliquo dolo vel fraude vel [illegible].

Actum [illegible] Cavoriacum iuxta Ecclesiam S. Laurentii in presentia rogatorum [illegible] videlicet Frederici Concordiensis Episcopi Stephani [illegible]sensis, Epponis Prepositi de Carnea, D. Henrici marchionis supradicti, dominorum [illegible] [illegible] maioris et Meynardi minoris de Gorze, [illegible] de Ortemburch, Comitis Willelmi de Heun~~?~~^un^burch, Colonis et Rodulphi de [illegible]asa, Rumberti de Movelech, Alrami de Wisenstayn, [illegible] de Ho[illegible]neche Henrici de Glemona, Wolrici de Cucanea, Conradi et [illegible] [illegible] [illegible] de Rivovola [illegible] de Tuep [illegible] Herma[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Heilenprien [illegible] [illegible] [illegible] et rogatu [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] orig. nell'Arch. Frangipane in Castelporpeto.

1321 settembre

[illegible]

MCCCXXI die tertia septembris. Convenerunt [illegible] et commune Tau[illegible] ex altera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et Francesco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que essent obligati commune Tau[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in libris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

nec autem faciemus Dominum Papam et nostros canonicos omnes laudare et confirmare. Petimus quoque a vobis quatinus recipiatis nos amicum et civem Padue, et nos et terram nostram et gentem nostram, ita quod adiuvetis nos tamquam civem vestrum, et ea que habet Ecclesia Aquilegensis in omnibus [illegible], seu [illegible] iurisdictionibus ad manutenendum et si qua sunt admissa, bona fide pro posse ad recuperandum nos adiuvabitis per terram vestram [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] predicta firmabitur sacramento vestre gentis hinc inde et hic contractus firmus habeatur in perpetuum et ponatur in Statuto Communis Padue et numquam sub aliqua fraude vel occasione deleatur. Hoc autem faciemus nostre Aquilegensis Ecclesie corporaliter tactis sacrosanctis Evangeliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singula predictorum bona fide attendere observare et observari facere et nulla ratione vel occasione seu aliquo ingenio, vel aliqua fraude contravenire. Et hec nos Bernardus [illegible] de [illegible] [illegible] Potestas Padue de consensu et laudatione totius concionis, [illegible] Padue [illegible] omnia supradicta et singula [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et recipientes nomine ipsius [illegible], [illegible] [illegible] bona fide sine fraude, tactis sacrosanctis Evangeliis, iuramus et nulla ratione vel occasione seu aliquo ingenio et aliqua fraude contravenire.

Actum fuit Padue in plena concione in communi palacio, testes interfuerunt D. Iordanus Episcopus Padue Dei gratia, D. Philippus divina permissione Feltrensis et Bellunensis Episcopus, D. Florianus Archipresbiter Padue, D. Compellus canonicus Padue, D. Iacobus de Corrado Canonicus Padue, D. Christianus de [illegible] de Monte et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] miles Potestatis, [illegible] Padue comes, Iacobus de Carraria, Albertinus eius frater, Vitalianus Matthei de Lendenaribus et Patavinus de [illegible], Bartholus et Patavinus de [illegible] Abbate [illegible] Nicolaus [illegible] de Vito, Bernardus de [illegible], Iacobus Zabarella, [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] Notarius, Henricus de Manzano, [illegible] [illegible], Ottolinus [illegible] de Glemona, [illegible] de Pinzano, Ottolinus de [illegible] Leonardus de [illegible] [illegible] de [illegible], Henricus de Rodegacco.

Rogatus Patavinus de Abbate de prescriptis fecit instrumentum

[illegible] Arch. 16. I IV

1271 [illegible]

1221. 1°. Dicembre Aquileja

[illegible] Savorgnan [illegible] il juspatronato della [illegible] nel Conte Vilelmo [illegible] Lour

In nomine Domini amen. [illegible] universis [illegible] inspecturis [illegible] cum [illegible] controversia [illegible] inter nos et Aquilejensem Ecclesiam ex una parte et [illegible] comitem Wilelmum de Lour ex altera super [illegible] ecclesia de Lour [illegible] predictus se juspatronatu habere [illegible] quod nos tamen minime [illegible] cum idem comes legitimis et quamplurimis testibus coram nobis probasset Avum suum et Patrem [illegible] juspatronatus habuisse in eadem Ecclesia et ipso jure usos fuisse, [illegible] ipse comes [illegible] cum ipse Comes proprio juramento confirmaverit quandam [illegible] permutationis [illegible] Aquilejensi Ecclesie [illegible] quam nunc Dux [illegible] habet [illegible] nemini [illegible] jure suo decesse volumus nec debemus, cognito jure ejusdem comitis et [illegible] super hoc consilio diligenter [illegible] omni jure suo in eadem Ecclesia [illegible] certo atque pacifice uti volumus et concedimus manifeste, et ut omnia ista [illegible] credantur et robur obtineant perpetue firmitatis, hanc presentem Cartulam inde scribi fecimus et precepimus et [illegible] nostri munimine roborari.

Actum apud [illegible] in coro Aquilegensi anno Domini MCCXXI. [illegible] Kalendis Decembris, [illegible] nona [illegible] presentia [illegible] Episcopi Tergestini, Conradi [illegible] Canonici [illegible] [illegible]

[illegible] XXII, [illegible] Cividale.

1220 11 febraio Roma.

[illegible]

[illegible]

Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri [illegible] salutem et Apostolicam benedictionem. Cum [illegible] judicio vel concordia [illegible] nantur firma debent et illibata persistere, et ne in recidive [illegible] tionis scrupulum relabantur, convenit Apostolico [illegible] muniri. [illegible] venerabilis [illegible] [illegible] diffinitivam sententiam [illegible] venerabilis frater noster [illegible] super [illegible] et communa Tarvisii super [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], auctoritate sua [illegible] cognitis causae [illegible] pronuntiavit, sicut est justa, nec legitima provocatione suspensa [illegible] confirmamus [illegible] [illegible] communimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenorem ipsius sententiae de verbo ad verbum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible] Kalendas septembris [illegible] fratri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theupolo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communis Tervisii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Episcopus [illegible] [illegible] [illegible] salutem in Domino [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praedictis omnibus et [illegible] [illegible] [illegible]

per [illegible] Veronensem Potestatem pro Commune Verone et Con[illegible] pro commune Mantue [illegible] nomine [illegible] [illegible] Anselmperiam ex una parte et Commune Tarvisii et Tarvisinos ex altera partes inviolabiliter observari. Item petit et nomine quorum habitat habeant [illegible] Tarvisii sibi restituant libere atque pacifice possidendum, vel estimationem super facta sibi prestando. Item petit sibi restitui et resarciri omnia dampna sibi et suis a dominica [illegible] per commune Tarvisii et [illegible] data usque ad tempus treuga facte [illegible] hoc est de [illegible] et [illegible] quinque villas cum [illegible] et ecclesiis earum que sunt [illegible] per commune Tarvisii et per Tarvisinos penitus et destructe, et rebus om[illegible] spoliate quod dampnum estimatur ad [illegible] millia marcharum argenti et amplius. Item petit de dampnis datis post Treuguam factam ab eorum [illegible] hoc est de [illegible] villis penitus destructis et rebus [illegible] spoliatis quod [illegible] estimatur [illegible], et [illegible] pena mille marcharum ar[illegible]genti, quam [illegible] solventam a parte que [illegible] treuguam [illegible] penitus [illegible]. Item petit [illegible] omnia dampna [illegible] per commune Tarvisii et Tarvisinos temporibus Potestatum [illegible] et [illegible] Potestatum Tarvisii, et tempore [illegible] [illegible], que estimantur ad [illegible] millia [illegible] in una parte, [illegible] in alia parte et ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] resarciri.

[illegible] et commune [illegible] [illegible] proponere in hunc modum.

[illegible] commune Tarvisii quod [illegible] per [illegible] nostros qui appellantur [illegible] de [illegible] [illegible] abstulit, et eorum loca [illegible] et armata manu capiendo et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]

et tranquam factam [illegible] Tridentinum [illegible] mille marchas [illegible]
[illegible] fuerunt [illegible] et Ecclesia et Castrum [illegible] et plus. Item
petit pro dampno [illegible] de mandato [illegible]
apud [illegible] francum, [illegible] pro castro et eius [illegible], et in hominibus captis
interfectis et vulneratis et villis [illegible] combustis et [illegible], Ecclesiis et castris
[illegible] viginti millia marchas [illegible]
[illegible] non aperteas expedimus oportet, quam ex multitudine excessus, et
mora [illegible] et ex qualitate [illegible] satis [illegible] et [illegible] potest [illegible]
petit pro dampno [illegible]
[illegible] pro [illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] et aliis rebus [illegible] et ablatis Item petit [illegible]
[illegible] permittat [illegible] Commune Terviisii jurisdictionem [illegible]
[illegible] et hominibus et eius pertinentiis, prout olim [illegible]
in concordia facta inter commune Terviisii et [illegible]
[illegible] tabulas [illegible]
et [illegible]
[illegible], sicut continetur [illegible]
[illegible] inter Commune Terviisii et [illegible] Gabrielis, et eundem
[illegible] et [illegible] dampna omnia supradicta [illegible] nobis et [illegible] ab annis
[illegible] dampna nobis et [illegible]
[illegible]
[illegible] salvo tamen nobis jure [illegible]
[illegible] super dampnis [illegible]
[illegible] omnia illa data fuerunt ante pacta et conventiones et Cauta et
promissiones et concordias habitas et facta inter Commune Terviisii et [illegible]
[illegible] et [illegible] Patriarcham [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] pro commune et ad utilitatem Communis, et [illegible]
[illegible] in futurum [illegible]

222 23 [illegible] Venezia

[illegible] del Patriarca coi Veneziani

[illegible] 106

[illegible]

[illegible] et [illegible] Venetorum

[illegible] quod dictus [illegible] Patriarcha facit juramentum [illegible]

[illegible] Aquilegensis [illegible] per [illegible]

[illegible] omnes Veneti [illegible] velut [illegible] et [illegible]

[illegible] Aquilegensis [illegible]

homo [illegible] per aliquod flumen, aut aliquem locum de [illegible]

[illegible] mare et inferret [illegible]

[illegible] dampnum [illegible] Venetorum [illegible]

[illegible] ad portum [illegible]

[illegible]

et [illegible] omnia [illegible]

integram exhiberi et si non fecerit [illegible] ipse [illegible] Patriarcha [illegible]

dies [illegible] totum dampnum [illegible]

la Camera propria

insuper [illegible] habere debet suum [illegible] in Terra

Aquilegie [illegible] informationem et justitiam omnibus [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

aliquem non de jurisdictione [illegible] potest appellare [illegible]

minum [illegible] Veneti habuerint aliquod controversiae [illegible]

quem hominem [illegible] Veneti [illegible] aut [illegible] Patriarcha [illegible]

[illegible] et [illegible] rationem [illegible]

[illegible] memorati Veneti [illegible]

[illegible]

(69.)

(70.)

1222 25 Giugno Semona

Deposizioni di Testimoni sulle questioni vertenti fra Semona e Venzone

Viaggio vol

Anno Domini MCCXXII. Indictione X. die VI exeunte Junio. In presentia Dominorum Henrici de Villalta, Iohannis de Cucanea, Iohannis de Plano coram dictis Dominis. Juratus dixit per sacramentum sibi prestitum, quod scitabat et sibi erat plane manifestum quod colles de Semona et de Srozumberch a Rivo albo usque Semonam erat bannum bannitum communis Semone cum sylva, que tunc temporis in dictis collibus erat cum herba, nec aliquis de Venzono in ipsis collibus audebat pascere, quia si reperiebatur impignorabatur per saltarios Semone, et hoc recordabatur major eorum per spatium XXIV annorum. Interrogatus si homines de Semona pignorabantur per illos de Venzono respondit, non quia nullam jurisdictionem habent.

Et Cinnabus de Prandergo juratus dixit quod si erat bene cognitum quod sylva magna erat in dictis collibus et bannita per communa Semone, et saltarii sive custodes impositi per communa de Semona et audiverat quod homines Semone pignoraverant illos de Venzono in dictis collibus

Landertus de Artenea juratus dixit se interfuisse ubi D. Henricus q.m de Semona dixit super colles de Semona et usque ad Rivulum Capridis albe et ibi venit Arnoldus q.m Saraldi de Venzono, cui predictus Henricus dixit Arnolde facias ita quod non impedias amodo pascua nostra ultra Rivum album quia nobis non pertinet, sed ita separati fuerunt adinvicem.

Nicherlander de Prandergo juratus dixit se scire quod magna silva erat in predictis collibus et bannita per commune Semone et pertinebat vocata per ipsum Commune, et Henricum predictum bannita per ipsum. Interrogatus si Commune de Venzono aliquam jurisdictionem in ipsis collibus habet, respondit se nescire.

Marinus de Cavalto juratus dixit per sacramentum sibi prestitum quod ante

constructionem castri de Sororamberch silva erat magna in collibus predic-
tis et bannita per commune de Glemona. Recordabatur etiam de constructione
dicti castri et de destructione ipsius, post cuius destructionem dicebat quod com-
mune de Glemona vendicaverat silvam ad utilitatem suam.. interrogatus si homi-
nes de Venzono accipiebant de lignis, respondit, non, nisi furtive. et dixit quod
commune de Glemona dictum bannum habuerit magis quam XXIV annis.

Adam de Osopio juratus dixit per sacramentum prestitum ibidem quod recordabatur
quod silva erat magna in collibus Glemone et bannita per commune ejusdem loci, et
recordabatur quod Comes Tyrolensis edificavit Castrum de Sororamberch in ipsis col-
libus et fecit calcem de silva, postmodum Comune di Glemona auxilio
Domini Terre destruxit castrum et silvam totam ad utilitatem suam, et si repe-
riebatur aliquis accipiendo ligna aut frascas pignorabatur per custodes Glemone,
et dicebat quod homines de Osopio cum omnibus suis trahebant ligna de dicta silva
Glemone pretio et hoc recordabatur magis quam per spatium XL annorum.

magister Cono de Artenea juratus dixit per sacramentum sibi prestitum quod re-
cordabatur quod homines et commune Glemone habebant custodes et saltarios in illis
collibus sive propositatis ibi custodiebantur per ipsos quia bannite erant, et dixit quod quon-
dam iverat ad comburendum calcem quod homines de Glemona fecerant ab
illa parte Ecclesie S. Agnetis, et ita illi de Venzono credebant quia ipse cum
illis de Glemona vellet eis accipere armentum cucurrerunt cum armis et inva-
serunt illos quia volebant comburere calcem et ita fugaverunt eos usque ad
pratum Odonis; interim vero ipsi de Glemona intellexerunt quod sui erant fu-
gati per illos de Venzono, acceperunt arma et fugando illos de Venzono cur-
rerunt usque ad ulmum album, et ibi erat D. Azzolinus qui tunc temporis mora-
batur apud Venzonum, et iterum D. Azolinus misit Petrum Gastaldionem suum
et fecit facere treuvas inter eos, et nisi treuve facte fuissent, Glemonenses volebant
ire usque Venzonum.

Ser Vecello de Tarnepo juratus dixit per sacramentum sibi prestitum se scire
quod colles Glemone a Rivo illo usque Glemonam sunt prata et pascuum Communis

ejusdem Loci et Bannitum per spacium Communne, et si reperiebatur aliquis de Venrono in ipsis Collibus, custodes Slamone nomine pignoris accipiebant ab eis vaccas, agnas et alia bona, cum reperiebantur pascendum ab dicta parte Rivi albi et recredebatur hec fuisse major quam per spatium XXX. annorum.

Interrogatus de Rotulo juratus dixit per sacramentum sibi predictum quod scivit quod silva erat magna in collibus predictis et bannita per Communne Slamone et recredebatur et scivit quod d. g.m Venerabilis Patriarcha Aquileye ita dixerit inter Communne de Slamona et Communne de Venrono, videlicet quod Communne de Venrono ab ista parte Rivi albi nullam habere debet jurisdictionem, et ita custodes Slamone accipiebant pro pignore animalia illorum de Venrono cum reperiebantur ab ista parte dicti Rivi albi. et ita dixit quod recredebatur magis quam per spatium XL annorum

Ser Gregorius de Rotulo juratus dixit quod scivit Civitas magnam silvam in collibus predictis et bannita per Communne Slamone, et si aliquis de Venrono in ipsis reperiebatur accipiendo aliquid, pignorabatur per custodes Slamone et scivit quod dicta silva bis roncata et bannita erat per Communne Slamone, nec aliquis de Venrono vigna nec aliud accipiebat de dictis collibus, nisi pascua

Actum Slamone in ecclesia majori feliciter

Ego Blasius Imp. auct. not. Cond. interfui et hanc cartam rogatus scripsi. S.P.C

vedi n. 207.

1222 3 Agosto Aquileja

Sentenza della curia Patriarcale in favore dell [illegible]

[illegible] nomine [illegible] dominus Abbas Sextensis [illegible] coram D. Patriarcha [illegible] [illegible] vicariis suis [illegible] samuel [illegible] [illegible] inter D. Abbatem et homines suos de Claudo [illegible] [illegible] non habet super [illegible] Thoma [illegible] [illegible] tempore [illegible]

[illegible] item alcata [illegible] debeat / ex quo [illegible] sententiatum fuit per D. [illegible] de [illegible] Patriarcha [illegible] et [illegible] [illegible] Item sententiatum fuit quod D. Thomas [illegible] [illegible] D. Abbatem nullo modo [illegible] [illegible] sicut per Samuelem judicatum fuit [illegible] [illegible] D. Thomas de [illegible] et Mathias de Carnia [illegible] [illegible] non debeant sed a fratribus [illegible] [illegible]

Acta sunt hec Aquilegie in Curia Patriarchali [illegible]

[illegible]

1222 6 Agosto Aquileia

[illegible] in feudo [illegible]

Anno Domini MCCXXII. Indictione X Die VI. mense Augusti, in presentia rogatorum testium, quorum nomina subtus leguntur.

Rodulfus de Cipano pro se suisque heredes fecit perpetuam et irrevocabilem finem D. Arnoni Moszacensi Abbati suisque successoribus de eo quod idem Rodulfus dicebat D. Conradum patrem suum habuisse in feudum [illegible] feudum unum ab antecessoribus predicti D. Abbatis, resignavit in manu eiusdem D. Abbatis omne jus quod habebat in prenominato feudo recipiens ab eo nomine [illegible] denarios [illegible] et [illegible] D. Abbas [illegible] annuatim dare supradicto D. Rodulfo suisque heredibus [illegible] nominatum [illegible].

Actum Aquilegie in domo Hospitalis feliciter

Huius rei testes fuerunt D. [illegible] de [illegible] Rodulfus de Cipano Andrea Ca[illegible] et Henr[illegible] de [illegible]

[illegible] Omnebonum iudex et Aquilegensis aule notarius interfui et hanc [illegible]

[illegible]

.. 1228.

1223 . sixyne .. dale.

.. Patrar a promette di pagare 6360 lire di veronesi per ricuperare alcuni beni
appartenenti alla chiesa . Aquileja

.. nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXIII IX die intrante mense iunii.
indictione prima Presentibus Mainhardo comite senore, Warnero Plebano, ma-
gistro Ulrico Leonardo magistro Leonardo de Faudaco canonicis Aquilegensibus, Wol-
ckero de Dornberch, Tranxito de Corbel de Treviso vito foldo... Ordelaffo sar-
tore de Treviso et aliis. D. Bertoldus Aquilegensis Ecclesie Patriarcha cum
obligatione suorum bonorum ipsius Patriarchatus et suo nomine renuncians
.... legum et constitutionum .. ope.. se iuvari posset cavit atque pro-
misit solvere et dare sex millia CCCLX libras veronensium parvorum Andree
de Cuntiana ... Treviso .. pro utilitate Ecclesie Aquilegensis et pro redemptio-
ne possessionum quas D. Rainbertus de suo eta habebat in pignore recepere
et ei dedisse, et ibi in presenti idem D. Rainbertus easdem possessiones et tenutam
in manibus . Patriarche refutavit pro qua pecunia principales fideiussores et
debitores se constituerunt D. Corradus Aquilegensis Ecclesie Decanus, D. Otto Prepositus
tus ... clerici, Rudolfus de Zuficiano Otto Paregoria, Corradus rapretardus strada
rodure, Iohannes et Hermannus fratres de Portis, Cono de Ycapio, Bertoldus
de Tercano, Salumus de Civitate etc. . . .

V. n. 93

(74.)

1223 - 8 Agosto. ..

Bertoldo Patriarca termina la discordia tra Zapolevi e Corrado da Castello da una parte e .... scotto dall'altra

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXIII. octavo die intrante Augusto, indictione sexta. D. Zapolevi et Conradus de Castello ex una parte et D.... Scottus ex altera in presentia D. Bertholdi Aquilegensis Patriarche constituti super omnibus litibus, discordiis et controversiis, seu odiis et inimicitiis quas in simul et inter se habuerunt et habebant vel habere videbantur usque ad presentem diem, juraverunt mandatum ejusdem D. Patriarche unum et unum sine omni tenore, ita quod ipsi obedire debent eidem Patriarche in omnibus mandatis seu preceptis eis ab ipso faciendis sine dolo et fraude super omnibus litibus, discordiis controversiis et odiis seu inimicitiis superadictis quod videlicet D. Patriarcha intentionem deliberato consilio salvis omnibus aliis mandatis quæ pretexta eis duxerit faciendum, precepit eis per sacramentum sibi præstitum quod se in signum pacis osculari debeant insimul et firmam pacem habere et servare inter se, tam per se quam per domos eorum, et omnes personas eis subjectas bona fide et sine fraude, et teneri sibi ad invicem benivole et caritative debeant de cetero; et quicumque ex predictis violaverit, quod Deus avertat, dictam pacem et non servaverit eam inconcussam tam per se quam per alios sibi subjectas personas aliqua occasione nomine pene tenebatur solvere D. Patriarche duo millia librarum Venecianorum, et omnes res et possessiones quas habet vel habebit in loco Sacili et districtu ipse debeat libere et absolute cedere et evacuare ipsi D. Patriarche et per suos heredes ecclesie in perpetuum sine alicujus vel aliquorum personarum contradictione.

Insuper stipulatum est quod si aliquod dampnum vellet dare ... vel hominibus suis inter se per suas aliquas factas, vel per homines suos, quicumque dampnum fecerint, si non poterit amicabilis composicio fieri inter eos super eo dampno dare nullam inde vindictam debet assumere sua auctoritate

sed conquerj debeat [illegible] qui fuerit in Sacile pro tempore per D. Pa-
triarcham et commune [illegible], et coram eo justitiam recipere, et si coram
eo non posset diffiniri liceat reducere causa[m] et [illegible] per D. Patriarcham
ita quod is qui damnum sustinuerit nullam inde propria auctoritate
[illegible] sumere ultionem, et quicumque contra hoc statutum et mandatum
fecerit, quod Deus avertat, cadat in eandem penam [illegible]
Hec statuta et mandata facta scilicet per D. Patriarcham, salvis omnibus aliis
mandatis [illegible] que [illegible] aliquo tempore eis duxerit facienda, et pro his
omnibus [illegible] de pena dederunt vadiam D. Patriarche. Fidejussores
Ottonis extiterunt Albertinus de Monteregali, Henricus de Palensico, [illegible]
de Copoliz et Scottus Fidejussores Scotti, Otto, Wolricus de Topolicho, et Alber-
tinus de Valdecroda. Fidejussores Zapolevi Aricon de Valdecroda, Rodulfus [illegible]
[illegible] Henricus Longus, Albertinus et Gotefredus de Barre et il
[illegible] datam et refutationem Patriarche de omnibus [illegible]
supradictis [illegible] eorum ceciderit, quod Deus avertat. Testes [illegible]
[illegible] Fuxlanus, Leonardus de [illegible], Mat-
theus [illegible] de [illegible], M. de Brullavaca, Wernerus de
Meduna [illegible] de [illegible], Otto de Cinto frater Maynardi, Corradinus, Mo-
randinus notarius, [illegible] notarius et alii. [illegible] Zapolevi Al-
bertinus de Valdecroda et Rodulfus de Muniaco [illegible]

1223 [illegible] Agosto [illegible]

[illegible]

nelle [illegible] e [illegible].

[illegible] nomine sancte ac individue Trinitatis anno domini MCCXXIII [illegible] anno exeunte Augusto Indictione XI. in presentia testium ad hoc rogatorum et vocatorum scilicet D. Friderici de Cavoriaco D. Henrici Pregnoth [illegible] [illegible] Mathia de Albarola Otonis de Caldilione de Walde [illegible] [illegible].

[illegible] et controversia que vertebatur inter D. Bertoldum Dei gratia Aquilegensem Patriarcham ex parte una et D. Stephanum Dei gratia Abbatem Sextencem ex alia de Advocatia de Aranello, Mare et Margaro [illegible] et rationibus eiusdem Abbatis ad talem devenerunt concordiam, scilicet quod [illegible] debeant venire ad [illegible]

[illegible]

[illegible] in festivitate semel in anno nisi vellent venire [illegible] [illegible]. et predictus Stephanus Abbas habeat Advocatiam de comuta, quebo, et de [illegible] debeat facere, hoc excepto quod castri D. Rodulfi de Aranello [illegible]

[illegible]

[illegible]

Aud. 696

1223 22 Settembre Cividale

Avvocazia di Fagagna rinunziata dai Conti di Gorizia e concessa al Capitolo di Cividale

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXIII. IX die exeunte septembri, indictione XI. D. Meynardus comes senior, et Meynardus junior comes de Goritia, pro pretio XIX. marcharum Aquilegensis monete, quod confessi sunt se recepisse et sibi bene solutum fuisse a Capitulo Civitatensis Ecclesie, refutaverunt et tradiderunt in manibus D. Bertoldi Aquilegensis Patriarche Advocatiam omnium mansorum ejusdem Ecclesie Civitatensis, quos habebat in Fagania, cum omni jure ad ipsam Advocatiam pertinente. Et idem D. Patriarcha ad petitionem supradictorum comitum incontinenti dedit et tradidit eandem Advocatiam cum omni jure ad ipsam pertinente Ecclesie Civitatensi, ponens eam super altare S. Donati ad usum Canonicorum Civitatensium, absolute in perpetuum possidendam.

Datum in Ecclesia S. Donati in Austria Civitate, in presentia rogatorum testium Conradi Episcopi Tergestini, Epponis Prepositi de Carnia, Ottonis Civitatensis Decani, Cononis de castro novo, Hugonis fratris ejus, Conradi de Pertica, Juvenini ---- et aliorum multorum.

Ego Leonardus Imperialis Notarius interfui, et rogatus hanc cartam scripsi et authenticavi. B. A. C. c

1224 10 Giugno

Decreto del Patriarca Bertoldo di Merania, col quale vengono istituite sei Prebende all' altare di S. Maria di Aquileja

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXIV decimo die intrante mense Junio indictione duodecima. Nos Bertoldus Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha notum esse cupimus universis, tam presentibus quam futuris hanc presentem paginam inspecturis: quod ad honorem Dei Omnipotentis et [illegible] pro [illegible] volumus et statuimus, ac perpetuo stabilimus sex Prebendarios; duos Presbyteros [illegible] duos Diaconos et duos Subdiaconos ad hoc [illegible] ut [illegible] in perpetuum [illegible] sex Prebendarii celebrent [illegible] coram Altari Beate Marie supradicte in Ecclesia Aquilegensi ad honorem Dei et ipsius Domine nostre. Ita videlicet quod omni die, dictis matutinis in choro Aquilegensi per Canonicos ipsius Ecclesie, incipiant Officium, pulsata campana matutinas, Primam, Tertiam, Missam et Sextam, antequam incipiat Prima Canonicorum, per ordinem celebrantes. Nonam vero suam dicant post Nonas Canonicorum, Vesperas ante Vesperas Canonicorum et Completorium post completorium Canonicorum dicant Prebendarii memorati. Item quod teneantur nihilominus interesse omnibus horis Canonicorum in choro Aquilegensi cum eis. In matutinis die qualibet dicant tres Lectiones, preterquam in diebus Sabbati, in quibus solemnes matutinas cum IX. Lectionibus [illegible] qualibet sexta feria Vesperas solemnes cum Antiphonis et Responsoriis, et Completorium similiter. Debent quoque [illegible] dicere [illegible] per omnem horam Psalmum, Levavi oculos meos, cum Collecta, Famulum tuum Pontificem nostrum. Post mortem vero nostram, qualibet die per omnem horam, De profundis, cum Oratione Absolve, Domine, animam famuli tui Pontificis nostri, [illegible] solemnitatibus [illegible] Annunciatione, in Nativitate, in [illegible] et [illegible]

strum privilegium concedimus et stabilimus ipsis Prebendariis in perpetuum ut liceat tam vassallis quam ministerialibus Aquilegensis Ecclesie si voluerint donare [illegible] offerre pro anima sua et nomine Prebendarii [illegible] de feudo, quod habuerint ab Aquilegensi Ecclesia usque ad quantitatem unius mansi, ad proprium in perpetuum. Ea quoque bona que ipsis tam in [illegible] immobilibus [illegible] tam mobilibus a bonis hominibus aliqua tempore [illegible] fuerint [illegible] [illegible] in usus com[illegible] communes [illegible] Hanc itaque concessionem, traditionem seu donationem ut supradictum est, juste et pro affectu solemniter celebratam, volumus per nos, nostrosque successores firmam et inconvulsam perpetuo servari. Et quecumque persona, parva vel magna, aliqua occasione, vel ausu temerario, aliquid de supradictis infringere attentaverit, maledictionem Dei Omnipotentis et Beate Virginis Marie [illegible] ira et honore [illegible] [illegible] supplicio puniendus. Hujus rei testes sunt Meinhardus [illegible], conversus Decanus Aquile[illegible] [illegible] Leonardus Abbas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utino magister scolarum, Wilemarus, Wecelo Henricus de Carnea Conradus [illegible] sus, Henricus de Asurio, Philippus, Popo de Tricano, Leonardus Mussellino, Leonardus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] canonici Aquilegenses [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nes de Rivo Rodulphus de Atens Marquardus Pechovarius et alii quamplures

A. C. d. c.

224 [illegible] Agosto

[illegible] del Patriarca alle monache di Aquileia [illegible]

alla [illegible]

Anno Domini MCCXXIV. die XIV. intrante mense junio. indictione XII. [illegible] Archidiaconi Aquilegensis et [illegible] Abbatis [illegible] capituli [illegible] conventus [illegible] Aquilegensis [illegible] et [illegible] monialium Aquilegensium [illegible] Amar [illegible] [illegible] omnis [illegible] [illegible] [illegible] et aliorum [illegible] [illegible] [illegible] Pai [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de Sovilla quinque mansos [illegible] de [illegible] da [illegible] [illegible] in manu nostra sponte in [illegible] resignaverunt [illegible] [illegible] [illegible] Domina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] omnium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cenobium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessitate deducere teneatur. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] specialem [illegible] [illegible] post mortem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debitur celebrandum. Actum [illegible] [illegible] Patriarchal [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extra donatio et donationi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

224 14 Settembre Portogruaro

Investitura feudale di Guecellone de Prata.

Anno Domini [illegible] xiv [illegible] Dei gratia [illegible] Episcopus [illegible] Abbatis, [illegible]

[illegible] cum [illegible] [illegible] ... videlicet quod [illegible] pretendebat [illegible] et [illegible] confalono [illegible] et instanter [illegible] non [illegible] confalono [illegible] probare [illegible] confalono [illegible] et quasi in omnibus et per omnia [illegible] probabat sufficienter [illegible] prenominatorum [illegible] et iurisdictione et feudo, [illegible] quod [illegible] confalone [illegible] cum omni iure [illegible]

[illegible] Episcopo

(N. N.)

12?5

Cenno intorno ad un [illegible] di [illegible] [illegible].

[illegible]

1225 22 marzo

Gli abitanti di Valle promettono di dare la dovuta soddisfazione al Patriarca ed al conte di Gorizia in pena degl'insulti loro fatti

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXV nono Kalendas Aprilis indictione XIII. Homines de Valle, videlicet Artuicus, Thomasinus frater ejus, et alii etc. pro se et pro tota communitate de Valle juraverunt ad sancta Dei evangelia attendere et observare fideliter universa mandata que eis facta fuerunt per D. Bertholdum Aquilegensem Patriarcham Histrie Marchionem et per illustrem comitem Meynardum de Goricia juratum propter offensam quam eis fecerunt cum essent apud ipsos ospitati in Valle et quidquid eis mandaverunt facere dicti D. Patriarcha et comes et quotiescumque sive simul in communi, sive quilibet eorum pro se fideliter debent facere et adimplere dicti homines de Valle sine aliqua occasione et in bonis et de personis eorum. Actum apud Turrim de Tervisio Episcopi Polensis in presentia rogatorum testium Henrici Polensis Episcopi D. Prepositi Aquilegensis, Petri capellani D. Patriarche, Leonis de Tercana, Amelio de Montona, Bernardi de Tergesto, Iohannis de Orsaria, Gerardi de Arturico et aliorum multorum.

Leonardus imperiali auctoritate notarius etc. L. S. C.

1227 Aquileja

i capitolo d'Aquileja [illegible] approvano [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

MCCXXVII. Testibus D. Odorlico de Cucanea, Conrado [illegible] de Manzano Iohanne seniore de Portis, Iohanne juniore de Portis, Rodulpho de Arcis [illegible] de Ragonea

D. Conradus Aquilegensis Decanus Otto Prepositus S. Odorlici [illegible] con [illegible] Prepositus et Leonardus scolasticus, Aquilegensis approbant pacta [illegible] inter Patriarcham Bertoldum ex una et D. Aldricum et Varnerium de [illegible] ex altera. [illegible] Patriarcha cedit, [illegible] capitulo, [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]

[illegible] Aquilegiae [illegible]

1227 21 Maggio Villacco

Controversia tra il Patriarca e Bernardo Duca di Carinthia sul jus patronato della Chiesa di Laibach

Romano Not

In nomine Domini amen. Anno a Nativitate ejusdem MCCXXVII. In. Dictione XV. die XI. mensis Madii exeuntis. Imperante D. Federico secundo Romanorum Imperatore, juxta Villacum, ante Ecclesiam S. Ruperti in presentia Engelbingi scultz de Villacco, magistri Christiani Cantoris Sacerdotis, Abrami de Wiseynstayn, Ulrici de Truen et aliorum plurium tam Clericorum quam Laicorum

D. Bernardus Dux Karinthie coram S. Pauli et Victoriensi Abbatibus, quos ipse a bone memorie Honorio Papa Judices impetraverat super causam que vertebatur inter ipsum Ducem ex una parte et D. Bertholdum Aquilegiensem Patriarcham ex altera de jurepatronatus Ecclesie Laibacensis, petiit ante omnia sibi et parochianis ipius Ecclesie Divina restitui, quibus dicebat se et suos injuste spoliatos a D. Aquilegiensi Patriarcha post appellationem ad eo legitime factam ad Apostolicam Sedem. Ad quod respondit magister Philippus Aquilegiensis Canonicus dicti Patriarche procurator, sicut apparebat per literas sigillo prefati Patriarche sigillatas, quod jurisdictio supradictorum Abbatum jam expiraverat. Nam citatio per quam prefatus Dux dicebat eorum jurisdictionem perpetuam esse, non fuit eo tempore facta quo potuit habere D. Patriarcham. Expiraverat enim dictorum Abbatum jurisdictio morte mandatorii multis diebus super hoc articulo hinc inde proposito, cum supradictus Dux non potuit facere fidem per scriptum vel per testes de citatione facta legitimo tempore, dixit, salvo jure suo, quod amicabiliter vellet componere cum D. Patriarcha. Et supradictus magister Philippus respondit quod sibi placeret, salvo sibi et D. Patriarche omni jure auxilio, quod si, vel D. Patriarcha, aut alii sui procuratores potuit comparere tam contra receptum et pertinax judicium quam contra ipsum Ducem, et maxime illa exceptione qua dicebat, jurisdictionem ipsius dictorum Abbatum expiravisse

Ego Romanus imp. aucth. Not. his omnibus interfui. &c

. 1227 Dicembre Foggia

Federico II° Imperadore conferma il Privilegio accordato da Federico I° al monastero di Maggio.

Fridericus Dei gratia Romanorum Imperator semper Augustus, Jerusalem et Sicilie Rex. Inter cetera pietatis opera, que in conspectu Altissimi sunt accepta, illud sibi specialiter credimus esse gratum si cupis statu pacifico sanctarum ecclesiarum clientes intendimus, et earum profectibus liberaliter providemus. Unde est igitur, quod notum esse volumus universis fidelibus nostris tam presentibus quam futuris, quod Azo venerabilis monasterii Abbas fidelis noster petitionem Privilegium quondam Imperatoris Friderici avi nostri recolende memorie nostre celsitudini presentavit, humiliter supplicans ut dignum ut illud de verbo ad verbum transcribi et confirmare in perpetuum sibi et successoribus suis, de nostre gratia dignaremur. Cujus tenor talis est. In nomine sancte et individue Trinitatis Fridericus Dei gratia Romanorum Imperator semper augustus. Decet Imperatorum clementiam filiorum Dei equis petitionibus acquiescere et justa, votaque placita desiderata ut ad effectum promoveantur desiderare. Unde vocante nos venerabili monasterii Cenobii Abbate Odalrico per hujus preceptionis decretum sancte Dei ecclesie monasterii quidquid predecessores nostri concessisse vel roborasse cognoscimus, videlicet ut liceat et possidere omnes res quas hactenus juste legaliterque possedit scilicet mansiones, mancipia, Aldiones, Cartulanos, offertos, servos et ancillas, terras, vineas cum silvis montibus, planitiebus, aquis, aquarum cursibus molendinis, piscariis cum omnibus suis pertinentiis sitis quibuslibet regionis sue finibus hec et alia que ad Cenobium monasterii hactenus juste legaliterque pertinebat, vel illa que a fidelibus temporibus juste provenerint per hanc nostre confirmationis auctoritatem nostris, successoribusque suis pariter Abbati ipsius loci et sancte congregationi firmiter inviolabiliterque liceat possidere, et de his que ad Dei ecclesiam utile ac necessarium judicaverit facere. Concedimus insuper ut in quod Patriarcha vel aliquis episcopus, vel dux vel comes, vel aliquis nobilium, vel aliquis eorum qui hominum nominantur vel cujuscunque condicionis persona. illicitum sacrum ad prefatum Monasterium offerre voluerit, impedia-

vos auctoritatis nostre libera defendat potestate. Quicumque vero contra hanc imperialem institutionem hoc temptaverit, et ea que superius sunt decreta et stabilita quoquo modo infringere presumpserit, donec nostro subjaceat, et bigenta Obsavarum auri camere nostre et tantundem pene dicti fratribus persolvat. Et ut nostra hec perpetuis preceptis futurorum temporibus firmitatem obtineat presentem paginam sigilli nostri impressione et egregiorum testium adhibitis insignivi facimus. Nomina vero testium hec sunt, Eberhardus Salzburgensis Archiepiscopus, Henricus Ratisponensis Episcopus, Eberhardus Bambimbergensis Episcopus, Conradus Patauiensis Episcopus, Wichmannus Maidebergensis Archiepiscopus, Sebardus Cobipolensis Episcopus, Henricus Dux Bawarie, Welfo Dux, Otaker Marchio Stirensis, Otto Palatinus Comes et duo filii ejus Otto et Fridericus, Engelbertus Marchio Istrie et frater ejus Rapoto Comes, Siaridus Comes, Comes Luitoldus de Plagin, Comes Bertoldus de Andex, Comes Bertoldus de Pagen, Otto Castellanus Ratisponensis, Comes Conradus de Rordgen et alii quamplures Clerici et Laici

Signum Domini Friderici Romanorum Imperatoris invictissimi.

Ego Arnoldus Cancellarius vice cognovi

Datum Ratispone tertio nonas Julii, anno Dominice incarnationis millesimo centesimo quinquagesimo, indictione quarta. Regnante D. Friderico Dei gratia Romanorum Imperatore semper augusto, anno vero regni ejus primo feliciter amen. Hac igitur supplicationes predicti Abbatis Arnonis fidelis nostri misericorditer admittentes, volentes etiam in operibus pietatis imitari vestigia progenitorum nostrorum; pro remedio animarum ipsorum et conservatione salutis nostre, predictum Privilegium hoc nostri de verbo ad verbum transcribi et sigillo majestatis nostre jussimus communiri, ipsum sibi et successoribus ejus presenti privilegio nostro perpetuo confirmantes.

Signum Domini nostri Friderici Dei gratia invictissimi Romanorum Imperatoris semper augusti Jerusalem et Sicilie Regis

Acta sunt hec anno Dominice incarnationis millesimo centesimo vicesimo septimo, mense Decembri prime Indictionis, regnante Domino nostro Fride-

vico Dei gratia invictissimo Romanorum Imperatore semper augusto Ierusalem
et Sicilie Rege, anno Imperii ejus octavo, Regni Ierusalem tertio, Regni vero
Sicilie tricesimo anno feliciter, amen. Hujus rei testes sunt hii; Lando
venerabilis Reginus Archiepiscopus Rainaldus Dux Spoleti et alii quamplures

Data Foglie, anno, mense et indictione prescripto. B. M. e. c.

1228 3 Gennajo Roma

Gregorio IX. delega i Vescovi di Torcello e Padova ed il Decano di Treviso ad eseguire una sentenza a favor del Patriarca dal Papa stesso mentre era Legato in Lombardia pronunziata.

Exemplum quarundam litterarum Papalium cum vera Bulla et filo canapis in hoc forma. Gregorius Episcopus servus servorum Dei venerabilibus Fratribus Paduano et Torcellano Episcopis et dilecto filio Decano Tarvisino salutem et Apostolicam benedictionem

Venerabilis [illegible] Aquilegensis Patriarcha proposuit coram no[illegible] [illegible] inter [illegible] lamna [illegible] [illegible] [illegible] eandem [illegible] [illegible] in minori [illegible] [illegible] in partibus Lombardie [illegible] [illegible] fungeremur exstitit sententialiter terminata et prefati [illegible] [illegible] [illegible] sententiam [illegible] sententiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] curare molestia mandavimus [illegible] [illegible] [illegible] scripta mandamus [illegible] [illegible] [illegible] sententiam ipsam inviolabiliter observantes et [illegible] [illegible] ceterorum hominum coactione desistant, et Patriarcham [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indebite non molestent monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota, cogatis.

128 20 [illegible]

[illegible] lambar[illegible]

[illegible]

[illegible]

Anno domini MCCXXVIII [illegible]

[illegible] D Federici [illegible] incordiensis, de Laur[illegible]

[illegible] de Formi[illegible]

[illegible] monasterio [illegible]

[illegible] Monteviale [illegible]

[illegible]

[illegible] ex una parte et [illegible]

[illegible]

[illegible] Romano [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] aut diffinierint, vel sentenciaverint sive declaraverint [illegible] pronunciaverint, [illegible]

[illegible]

[illegible] Romano [illegible]

[illegible]

[illegible] facta per [illegible]

[illegible]

[illegible] Romano, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] omni [illegible]

Ibidem

quod

Regla

Item

altim

salutacione/

Et ab

1228 21 maggio

Divisione de' beni e giurisdizioni de' signori di Prata.

Anno Domini MCCXXVIII. indictione prima die dominica XI exeunte madii in presentia D. Federici de Auriago, Almerici de Fontalla [illegible] de Scomico, Ricardi de Forminiga vicecomitis [illegible] Montorio [illegible] Prata, [illegible] et aliorum. [illegible] et concordia [illegible] inter D. [illegible] de [illegible] ex una parte [illegible] Heccilonem de Prata [illegible] Gabrielis ex altera [illegible] per voluntatem elegissent communiter Ecelinum et [illegible] de Romano [illegible] et [illegible] Rambaldum et Anselisium [illegible] et in eis misissent in pena mille marcarum argenti [illegible] iudicium et diffinitionem supradictorum [illegible] [illegible] et Anselisii secundum quod ipsi [illegible] vel diffinierint aut sententiaverint seu declaraverint prout continetur in instrumentis factis per Rodulfum et Robertum notarios coram D. Ecelino de Romano pro se [illegible] D. Alberico fratre suo et Anselisio et Widoto filio D. Rambaldi [illegible] et procuratore dicti D. Rambaldi, prout continetur in uno instrumento facto per Leonardum notarium [illegible] Federici de [illegible] iussu et auctoritate [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et valutationem [illegible] [illegible] Prata [illegible] et [illegible] (Roncidevera) [illegible] Naumal [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Romano [illegible]

et pratis [illegible]

[illegible] Romano [illegible]

[illegible] Romano [illegible]

[illegible] facere [illegible]

[illegible] Romano [illegible]

[illegible] pratos [illegible]

portus [illegible]

id [illegible] extra [illegible]

228 . . . .

Stralcio di pergamena aggiunto . . . . . .

Volumus ii D. patriarcha M. M. M. M. M. M: C. CC. L X. lib. dena . . . . denariorum . . . . a S. Petro . . . per unum annum C. CCCLCCCCC.. L III. libras summa capitalis ~~denariorum~~ ~~...~~ sex mille ccc: XIIII lib.
MCCXXIX ind. II. die sabbati XV exeunte . . . et racio facta in racione XV lib. pro centenario.

. . . .

omnes cum obligatione suorum bonorum ~~in parte et parte~~ et in totum tenerentur in solidum renunciantes fori privilegio et omni iuri quo se tueri possent tali pacto inter eos habito quod non possint offendere

1228 9 giugno Cividale

Oltre de [illegible] restitutive entro un anno 1 [illegible] avutatogli da

[illegible]

[illegible] Not

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXVIII. nona die intrante mense iunio indictione prima presentibus [illegible] Sorio [illegible] Plebano magistro Ulrico Leonardo [illegible] Leonardo de Faunaco canonico Aquilegensi, Wolchero de Dombech, Taurisio de Corbal de Taruisio, vito filio .... Oder-[illegible] de Taruisio et aliis. D. Bertoldus Dei gratia S. sedis Aquilegensis Patriarcha cum obligatione suorum bonorum et ipsius Patriarchatus et suo nomine renuntians omni exceptioni et patrocinio legum et Constitutionum Domini Pape et omni iuri quo posset se tueri, wadiavit atque promisit fideliter dare et restituere CCCXX. libras Veronensium parvorum Andree [illegible] italiano .... a proximo festo .... proxime venturo ad unum annum apud Taruisium, et si in eodem termino non solveret, quod teneatur ei dare pro qualibet mense C. libras nomine donationis vel pene: quos denarios ab eo mutuo accepit, de quibus se clamabat bene solutum et exceptioni non numerate pecunie predicte et spei future numerationis pacto renunciavit. quos denarios confessus est se pro utilitate ecclesie Aquilegensis et pro redem-ptione possessionum quas D. Reimpertus de Moreck habebat in pignore [illegible] et etiam de licta, et ibi in presenti idem D. Reimpertus eadem pos-sessiones et tenutam in manibus D. Patriarche refutavit. Pro qua pecunia principales fideiussores et debitores se constituerunt D. Conradus [illegible] [illegible] ecclesie Decanus D. Otto Prepositus S. Ulrici Rodulphus de Zufriano Otto Bergongia, Conradus Segnardus [illegible] Iohannes et Hermannus fratres de Portis, Cono de Osopio [illegible] de Triano [illegible] de Civitate [illegible] omnes cum obligatione suorum bonorum ~~in pede et pelle~~ et in [illegible] teneantur in solidum. Renuntiantes fori privilegio et omni iuri quo se tueri possent tali pacto inter eos habito quod non possint [illegible]

cfr. sopra n. 73

1228

invaserit (?) ... concordiae suae ... caveat, ... perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore et sanguine ... Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine ... subjaceat. cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri ... Christi quatenus et hic fructum bone actionis percipiant et ... premia aeterne ... inveniant amen.

Ego Gregorius Catholice Ecclesie Episcopus signum

✠ Ego Otto (?) Sanctorum Sergii et Bachi Diaconus Cardinalis ...

✠ Ego Raynerius S. Marie in Cosmedin Diaconus Cardinalis signum

✠. Ego Romanus S. Angeli Diaconus Cardinalis signum.

✠ Ego Pellagius Albanensis Episcopus .... signum.

✠ Ego Thomas S. Sabine Presbiter Cardinalis signum

✠ Ego Bartholomeus S. Pudentiane presbiter Cardinalis signum

✠ Ego Sigisbaldus (?) ... S. Laurentii in Lucina presbiter Cardina[lis] ...

✠ Ego Petrus S. Georgii ad vellum aureum Diaconus Cardinalis signum

✠ Ego Raynaldus S. Eustachii Diaconus Cardinalis ...

✠ Ego Ottho S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis signum.

... Perusii per manum magistri Martini ... Romane ... ... anno ... XXVI ... Pontificatus vero D. Gregorii Pape nono anno secundo. A... ...

ued 1238

1224 23 Febraio Aquileja

[illegible]

Corrado Not.

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXIV sexta die exeunte februario indictione secunda. Hec compositio facta est inter Capitulum Aquilegense et D. Hartwycum ac Fridericum fratres de Castello super causa que vertebatur inter eos. In primis homines D. Hartwyci et Friderici et vassallorum suorum de Gastaldia de Marano, de Gastaldia de S. Maria, de Gastaldia de Castellono bis in anno in placito generali quorum quodlibet placitum tribus diebus debet durare unum videlicet in Madio et aliud circa festum S. Michaelis debent coram Decano Aquilegensi et Capitulo aut eorum nunciis parere iuri, facientes et recipientes justitiam coram eisdem tali modo quod si aliquis hominum supradictorum Dominorum aut vassallorum suorum post bannitum placitum quod debet XV diebus ante indici recesserit aut contumaciter se absentaverit nisi iusto impedimento solvat Capitulo aut ipsius nuncio VIII denarios. Si vero super principali causa aliquod dandum fuerit vadimonium sive guadia, dabitur in manus Capituli aut nunciorum ipsius ita tamen quod proficuum sive proventus spectabit ad Dominos eorum. Preterea [illegible] dicti nobiles sine omni conditione [illegible] memorato remittunt. Item quidquid de communitate acceperunt vel extirpaverunt [illegible] de [illegible] occupaverunt vel extirpaverunt [illegible] probare [illegible] omni [illegible] occupata [illegible] habebunt [illegible] communitate non

1246 [illegible] Marzo [illegible]

[illegible] al monasterio de [illegible] de Aguilar [illegible]

donationi [illegible]

In nomine sancte et individue Trinitatis [illegible]

[illegible]

[illegible] presentibus quam futuris [illegible]

[illegible].

[illegible] intentione [illegible]

[illegible] vobis [illegible] ac ipso [illegible]

[illegible] proprii [illegible]

[illegible] propter [illegible] merita et [illegible]

[illegible] monachis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1229 3 Dicembre Aquileja

Il Patriarca dispensa i contadini della Badia del Moggio di pagar la muta della chiusa

Anno Domini MCCXXIX. indictione secunda die lune actum Aquilegie in majori ecclesia tertia die tertia intrante Decembri. In presentia D. Henrici Polensis episcopi D. Conradi Aquilegensis Ecclesie Decani, D. Ottonis Preposito S. Odolrici, Johannis de Faukis, Olvradi Cadamomi Bertoldi Patriarche Aquilegensis, Duringi de Mels, Ulrici de Cucagna, Chononis de Moruzzo, Chononis de Arof, Ulbelini de Sacumana Hermanni de Truppo et aliis. Notum sit omnibus tam presentibus quam futuris hanc cartam inspecturis quod D. Bertoldus Dei gratia S. Aquilegensis Ecclesie Patriarcha pro se suisque successoribus ad petitionem ejusdem Ecclesie Capituli et D. Azonis et Capituli Mosacensis respectu rationis rusticorum Abazie S. Galli de Mosacho per Patriarcham predecessorem tenoris factum ab Antecessore suo Patriarcha Olrico et ostensum sibi ab Abbate prefati monasterii in quo continebatur quod rustici ipsius monasterii per Selusam pervagantes nullam ibi mutam dare debeant aut debebant de quo et super quo prefati rustici gravabantur quod in dicta Clusa eis muta accipiebatur per voluntatem et dispositionem prefati D. Patriarche ut asserebat. Qui D. Patriarcha de salute anime sue cogitans et videns quod injuraretur dicto monasterio prefatos rusticos ab exactione mute in dicta Clusa sive jus haberet sive non perpetualiter absolvit.

Ego Andreas Imperialis aule notarius a D. Patriarcha et Abbate dicti monasterii rogatus hanc cartam scripsi et corroboravi. A. D. ll. o

+ cfr. al n. 127

1230 Cuerno toma

1250, [illegible]

[illegible]

[illegible]

(106.)

1230 23 Luglio S. Germano

Il Patriarca pubblica la convenzione conclusa dal Pontefice Gregorio nono coll'Imperadore Federico II ecc.

In nomine Domini nostri Jesu Christi. Ego Bertholdus Aquileiensis Patriarcha, Eberhardus Archiepiscopus Salzeburgensis, Ciphridus Frisingensis, Leopoldus Dux Austrie atque Stirie, Henricus Rauthie, Otto Meranie Dux, Dei gratia Principes Imperii.

Per ea rerum serierum notum fieri volumus universis quod inter Sanctissimum Patrem ac Dominum nostrum et matrem nostram et Sacrosanctum Dominum nostrum Fridericum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Jerusalem et Sicilie Regem conventi, quod de communi voluntate predicte matris Ecclesie et Domini nostri Imperatoris tractabitur de via inveniendi qualiter ad eundem Dominum Imperatorem cum bonis Ecclesie veniretur: Gaietanus et S. Agate Comitates, ab omnes cum bonis suis de Regno Sicilie quas Ecclesia in sua fide recepit, et in Ecclesie tractatum [illegible] tractatum debet ab omnibus nisi antea via valeat inveniri ad quam inveniendam dicta mater Ecclesia solicitudinem ab omnem adhibere promisit, nec terminus nisi de consensu partium ultra dies prorogabitur, sed si, quod absit, infra dictum terminum via inventa non fuerit ex tunc per arbitros subscriptos eligendos procedetur in via ut dictum est inveniendo, quorum duo sunt ex parte Ecclesie, et duo ex parte D. Imperatoris qui si concordare non poterunt tertium eligent et dicto majoris partis stabitur. Promisit etiam idem D. Imperator juramentum per Thomasinum comitem Acerrarum in animam suam et de mandato suo juravit quod interim predictas Terras et homines non offendet in personis et rebus, nec a suis permittet offendi, et illam que inveniretur per communem tractatum ejusdem Romane Ecclesie et

[illegible] imperatoris vel per arbitros idem d. Imperator observabit.

Votum quoque facimus quod d. Imperator remittit [illegible] offensam et penam rectoribus Lombardis, Tuscis et hominibus de Regno Sicilie [illegible] et [illegible] aliis qui Ecclesie contra eum adhese- runt et homagium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iurare quod [illegible] [illegible] [illegible] offendat, nec faciet offendi pro eo quod Ro- mane [illegible] contra eum orta discordia adheserunt et pacem [illegible] [illegible] observabit, remittit etiam [illegible] Imperator sententias, constitutiones et banna [illegible] [illegible] per eum vel per alios lata vel edita sunt occa- sione huiusmodi contra eos, remittit [illegible] [illegible] quod [illegible] Ecclesia [illegible] Ducatu et Marchia seu [illegible] patrimonio [illegible] non invadet neque vasta- bit per se vel alios, sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. Imperator super pre- dictis omnibus factis et [illegible] [illegible] Imperii et [illegible] Majestatis sue [illegible] plenarie [illegible] Nos autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iuramus procurare bona fide quod predictus d. Imperator predicta servabit et contra ea non veniet, [illegible] nisi infra tres menses in Regno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Italia infra [illegible] extra Italiam non [illegible] [illegible] potenter ac [illegible] ad requisitionem Ecclesie [illegible] [illegible] contra eundem d. Imperatorem donec satisfecerit. Quod si per Roma- num nostrum Imperatorem steterit quod arbitros non elegerit vel electos [illegible] ne procedant nos Ecclesie tenebimur adhere sicut [illegible] scrip- tum. Si autem Ecclesia arbitros dare noluerit vel datos impedierit ne procedant nos ex tunc [illegible] [illegible] [illegible] articulum predicto non tenebimur iuramento [illegible] [illegible] rei memoriam presens scriptum fieri [illegible] sigillis nostris communiri. Data apud S. Germanum anno Do- minice incarnationis MCCXXX XXIII die mensis [illegible] tertie [illegible] [illegible]

[illegible]

1230 20 Dicembre Ceneda

Protesta di Ciapeldo di Ragnera ad Alberto Vescovo di Ceneda a
nome di Federico di Porcia e di Guido suo figlio

Anno Domini MCCXXX indictione tertia, die Veneris duodecima exeun_
te Decembri. in presentia de Albina Aramini eiusdem loci presbi
teri Bartholomei, Viti medici et aliorum.

Ciapeldus de Bragnaria procuratorio nomine d. Federici de Porcilis
et eius filii Widonis Ivit ante d. Albertum Cenetensem Episcopum et
dixit ei quod ipse d. Federicus et eius filius Wido dicere intellexerant quod
ipse d. Episcopus vult facere fieri quoddam duellum sive pugnam de
... mercatores. Cetus Ciapeldus procurator procuratorio nomine
dictorum dominorum clamavit et dixit et protestavit quod ipse d. Federicus
et ejus filius Wido erant Advogarios sive Advocatos predicti d. Episcopi et
Episcopatus supradicti, et in possessione et tenuta erant ipsius Advogarie et
... et ipsi et ... sunt ... ...
etiam fuit, et ad eos pertinet ... procurator procuratorio nomine ... ...
dominorum dixit et protestavit quod ipse d. Federicus et ejus filius ...
debent facere fieri et manutenere predictum duellum sive pugnam ...
Advogarios ad honorem d. Episcopi et Episcopatus et ad jurisdictionem ...
... pertinet. et dixit ... procurator procuratorio nomine dictorum
dominorum quod est eorum jus hoc fieri facere et parati erant se
cundum jus et rationem, istam pugnam sive duellum fieri facere
et manutenere ad honorem Episcopi et Episcopatus, et etiam ipse pro
curator procuratorio nomine clamavit, et protestavit, et dixit et rogavit
dictum d. Episcopum quod ... suorum jus et rationem suam eis
non impediat et non auferat ex parte Dei et Domini Apostolici et do
mini Imperatoris et etiam omnia predicta jura et rationes suas ...
et ad eos pertinere parati sunt hostendere incontinenti coram ipso d. Epo.

1219 15 Settembre Trevigi

Convenzione di alcuni Castellani del Friuli col Comune di Trevigi.

Anno Domini MCCXIX indictione VII. die Dominico XV intrante Septembri Tarvisii in curia majori in presentia D. Ecelini de Romano, D. Gabrielis de Camino, D. Rambaldi comitis, D. Vidonis Advocati, D. Nerdi Tempeste, D. Rambaldi de Vidoto, D. Rambaldi Paddoie Potestatis, D. Johannis judicis Potestatis, D. Turisendi de Runco vetere militis Potestatis, Ralli, Thomasini, Ostachi de Botrio, Bonavesi de Fabro judicis, Fabri de Constantino, Albertini de Menigoldo, Bonusperii filii Johannis Bonapartis, Nicolai de Scavo, Cattelini de Millecarra, Nicolai de Vanessio consulum Potestatis, Bartholomei Papulini judicis, Gabrielis de Constantinis, Castelli de Rabbone, Ugati filii Johannis Bonapartis, Johannis de Sardine de Rabbone, Zinzanoris de Amarde, Marci notarii de Marsilio, Johannis notarii de Steuene, Johannis Clerichele notarii et aliorum.

Hec est facta, et pactum et concordia, quam et quod D. Federicus de Cauriago, Aldericus et Warnerius de Pulcinico, Henricus de Villalta, Bernardus et Leonardus de Sconumberge, Rodulphus de Saverguano, Artuicus de Struson, Dietricus de Fontanabona, Conradus et Articus fratres de Castilerio et Jacobus de Budrio et Articus filius Olderici de Cauriago fecerunt D. Vicecomiti de Vicecomitibus Potestati Tarvisii accipienti vice et nomine